

UCHWAŁA Nr XXVI/154/2013

RADY GMINY JARACZEWO

z dnia 7 marca 2013 r.

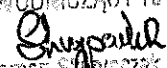
**w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Jaraczewo
na lata 2013 – 2016”**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r., o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) Rada Gminy w Jaraczewo uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaraczewo na lata 2013-2016 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Jaraczewo

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Roman Słojczak

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE JARACZEWO NA LATA 2013-2016**

I. Wstęp

Rodzina jest to mała grupa społeczna która składa się z rodziców ich dzieci i krewnych. Rodziców łączy więź małżeńska, rodziców z dziećmi więź rodzicielska stanowiąca podstawę wychowania rodzinnego, jak również więź formalna określająca obowiązki rodziców i dzieci względem siebie ¹. Zapewnia ciągłość biologiczną człowieczeństwa to jest pierwsze środowisko wychowawcze wywiera wpływ na zachowanie jednostki na jej system wartości, stosunek do innych ludzi do systemu norm i wzorów postępowania, przekazuje dziedzictwo kulturalne przekazuje tradycje zaspokaja podstawowe potrzeby człowieka. W ujęciu socjologicznym wg. J. Szczepańskiego „Rodzina to grupa złożona z osób, które łączy stosunek małżeński i rodzicielski w szerokim społecznym i prawnym znaczeniu (prawnym bo są rodzice, społeczny bo małżeństwo) członkowie rodzin żyją zazwyczaj pod jednym dachem tworzą jedno gospodarstwo domowe obejmujące dwa pokolenia (mała rodzina) trzy pokolenia (wielka rodzina)². Zaś według Z. Tyszki: „Rodzina to grupa społeczna; zbiorowość, ma poczucie odrębności; ma własne zadania i cele życiowe; ma układ stałych międzyosobniczych stosunków; ma określoną strukturę; występują w niej bezpośrednie, bliskie, intymne i emocjonalne kontakty. Rodzina jest instytucją ogólnoludzką spotykaną we wszystkich epokach i kulturach. Stanowi integralną część każdego społeczeństwa: stanowi jego najmniejsza, a zarazem podstawową komórkę ³.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową. *Zgodnie ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180,*

¹ „Słownik pedagogiczny” W. Okoń PWN, Warszawa 1987.

² „Elementarne pojęcia socjologii” J. Szczepański PWN, Warszawa 1970.

³ „Socjologia rodziny”, Z. Tyszka, PWN, Warszawa 1980.

poz. 1493 z późn. zm.) **przemoc** w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także w celu zwiększania skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie stanowi zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie; zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Art. 2 pkt 2 cytowanej ustawy definiuje **przemoc w rodzinie** jako *„jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”*.

Powszechnie przez przemoc rozumie się: „każdy akt godzący w osobistą wolność jednostki, zmuszanie jednostki do zachowań niezgodnych z jej własną wolą”⁴. A przemocą w rodzinie jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Są to wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w osobistą godność jednostki lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnej relacji, gdzie w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest zazwyczaj słabsza, a sprawca silniejszy.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zakwalifikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej przez przemoc psychiczną, seksualną, zaniechanie, po przemoc ekonomiczną. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

⁴ „Przemoc w rodzinie” I. Pospiszył W Sz i P, Warszawa 1998.

Formy przemocy

1. Przemoc fizyczna – polega na różnej gamie form zachowania o różnym stopniu nasilenia np. wymierzaniu policzków, biciu, kopaniu itp.⁵
2. Przemoc seksualna- zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych (gwałt, zmuszanie do oglądania filmów, zdjęć pornograficznych itd.)⁶
3. Przemoc psychiczna – słowne lub niewerbalne groźby użycia przemocy wobec osoby lub tego, co do niej należy⁷, ten rodzaj przemocy przejawia się m.in. w zastraszaniu, poniżaniu, ubliżaniu, szantażowaniu itp.
4. Przemoc ekonomiczna/ materialna – odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych lub odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwiania bądź ograniczanie podjęcia pracy zarobkowej ale również niszczenie przedmiotów itp.⁸
5. Zaniedbanie – to ciągle niezaspokojenie podstawowych potrzeb fizycznych i ekonomicznych.

Przemoc w rodzinie jest przestępstwem zgodnie z art. 207§ kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.) .

Art. 207. § 1 cyt. ustawy zaś określa, że kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10, jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

⁵ „Przemoc w rodzinie” I.Pospiszył W Sz i P, Warszawa 1998.

⁶ „Przemoc w Rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych” D.Jaszczyk-Kuźmińska, K. Michalska. Poradnik dla pracowników pierwszego kontaktu, MP i PS, Warszawa 2010.

⁷ „Przemoc w rodzinie. Zapobieganie w świetle przepisów prawa” M.Stożek Instytut Psychologii i Zdrowia, P T P, Warszawa 2009.

⁸ Przemoc w Rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych” D.Jaszczyk-Kuźmińska, K. Michalska. Poradnik dla pracowników pierwszego kontaktu, MP i PS, Warszawa 2010.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje, prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki spostrzega ona samą siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w życiu dorosłym. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Jaraczewo ma charakter długofalowy, działania Programu obejmują lata 2013 – 2016. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulec zmianom i udoskonaleniom.

II. Analiza problemów społecznych na terenie gminy Jaraczewo

W celu prawidłowego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie, z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. Liczba mieszkańców gminy Jaraczewo na dzień 31 grudnia 2012 roku wyniosła 8.379, liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jarocinie wyniosła 548.

Ze statystyk policyjnych, wynika że na terenie gminy w 2012r. przeprowadzonych zostało 72 interwencji domowych i założono 10 Niebieskich Kart.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jaraczewie, wynika że w 2012 roku zostało złożono 1 wniosek o przymusowe leczenie i 1 osoba podjęta leczenie odwykowe.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaraczewie, wynika że na dzień 31 grudnia 2012r. – 282 rodziny skorzystały z zasiłków w ramach ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.

W 2012r. na terenie gminy Jaraczewo został powołany Zespół Interdyscyplinarny, który w szczególności działa w oparciu o procedurę Niebieskiej Karty. Nadmieniam, że w 2012r. założono 10 niebieskich kart, z czego do końca 2012r. zakończono w 7 przypadkach (w tym jedna karta podwójna) działania w zakresie wszczęcia procedury „Niebieska Karta”. Jak wynika z uzyskiwanych danych

ofiarami przemocy są głównie kobiety i dzieci, sprawcy stosują różne formy przemocy (przemoc fizyczną, psychiczną, ekonomiczną) a prowadzi do niej najczęściej nadużywanie alkoholu przez sprawcę.

W szkołach na terenie gminy Jaraczewo oficjalnie nie odnotowano aktów przemocy fizycznej i psychicznej, nie było zgłoszeń do organu nadzorującego ani też do organów ścigania.

W jednoznaczny sposób bardzo trudno jest określić zakres zjawiska przemocy na terenie gminy. Bardzo często z uwagi na występowanie tzw. przemocy ukrytej, która ma miejsce w rodzinie czy w szkole, ale nie jest ujęta w statystykach z powodu braku wiedzy na jej temat.

III. Podstawa prawna

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawę z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 1982 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.)

IV. Adresaci programu

Program przeznaczony jest dla:

- ofiar i sprawców przemocy,
- rodzin, dzieci i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy,
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami dotkniętymi przemocą (pracownicy socjalni, policja, przedstawiciele oświaty, psycholodzy, kuratorzy, pracownicy służby zdrowia),
- mieszkańców gminy Jaraczewo.

V. Zasoby gminy Jaraczewo w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą, w tym:
 - ośrodek pomocy społecznej,
 - komenda policji,
 - gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych,
 - placówki oświatowo – wychowawcze,
 - zakłady opieki zdrowotnej,
 - organizacje pozarządowe,
 - inne.

VI. Założenia programu

Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) zapewnienia ochrony i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- 2) oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy,
- 4) upowszechniania informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

VII. Program jest spójny z następującymi programami:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
- Wielkopolskim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2020,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Jaraczewo na 2013 r.

VIII. Cele Programu

Celem głównym Programu:

Zapobieganie zjawiska przemocy w rodzinie oraz skutków jej zachowania na terenie gminy Jaraczewo.

Cele szczegółowe Programu:

1. diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie gminy Jaraczewo,
2. podejmowanie działań w środowisku lokalnym mających na celu przeciwdziałanie zjawisku przemocy,
3. zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
4. zwiększenie dostępności pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie,
5. zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
6. zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i dostęp do działań korekcyjnych wobec sprawców przemocy,
7. podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie.

IX. Realizacja celów Programu nastąpi poprzez:

1. Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- edukację środowiska lokalnego w zakresie przemocy w rodzinie (dystrybucja ulotek, broszur, plakatów i inne formy informacji na temat przemocy),
- podnoszenie wrażliwości i świadomości społecznej wobec zjawiska przemocy domowej,
- podnoszenie kwalifikacji i wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych zajmujących się i działających w obszarze przemocy w rodzinie (m.in.: kursy, szkolenia),
- wymianę doświadczeń pomiędzy środowiskiem lokalnym a placówkami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy (współpraca, wymiana informacji, itp.),
- monitoring prowadzonych działań pozwalający na stałą ocenę efektów,
- działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.

2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- kontynuowanie działalności Punktów Konsultacyjnych w gminie Jaraczewo dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i ich rodzin oraz dla ofiar przemocy w rodzinie,
- wspieranie działalności instytucji, organizacji i stowarzyszeń zajmujących się pomocą ofiarom przemocy w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o możliwościach uzyskania pomocy oraz instytucjach takiej pomocy udzielających,
- udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie przez specjalistów, instytucje, organizacje do tego powołane.

3. Ochronę ofiar przemocy w rodzinie:

- propagowanie skutecznych form pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie,
- współpraca z przedstawicielami poszczególnych służb i instytucji,
- podejmowanie działań w celu lepszego przepływu informacji i określeniu potrzeb rodziny,
- tworzenie spójnego planu pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie,
- monitorowanie prowadzonych działań w celu systematycznej oceny efektów tych działań.

X. Podmioty realizujące działanie:

- policja,
- ośrodek interwencji kryzysowej,
- zespół interdyscyplinarny,
- gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych,
- przedstawiciele oświaty,
- przedstawiciele ochrony zdrowia,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

XI. Monitorowanie

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację.

Sprawozdanie z realizacji Programu podmioty składają do 31 stycznia każdego roku do ośrodka pomocy społecznej.

XII. Sprawozdawczość

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaraczewie nie później niż do 31 marca każdego roku przekłada Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

XIII. Finansowanie Programu

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest zadaniem własnym gminy na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawy z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Źródłem finansowania zadań w ramach Programu będą środki budżetu gminy w Jaraczewie.

XIV. Zakończenie

Powyższy Program należy traktować jako proces, którego powinno się weryfikować i aktualizować ze względu na to że rozwiązywanie problemów społecznych działania długofalowe, a zmieniające się uwarunkowania w gminie Jaraczewo mogą wymagać sformułowania celów i rozwiązań. Przemoc w rodzinie to problem złożony i głęboko zakorzeniony w strukturze społecznej, który destabilizuje i destrukcyjnie wpływa na rodzinę, wywierając szczególnie zły wpływ na kształtowanie osobowości dziecka. W celu zapobiegania negatywnym skutkom przemocy jest Program **Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Jaraczewo**, którego celem głównym jest ***Zapobieganie zjawiska przemocy w rodzinie oraz skutków jej zachowania na terenie gminy Jaraczewo***, prowadzone w sposób wyważony z zachowaniem wszelkich procedur prawnych, aby podjęte działania i decyzje nie spowodowały skutków odwrotnych od zamierzonych.